

TRONDHEIM
KOMMUNE

Kriminalomsorgen
Trondheim fengsel

POLITIET

Alltid en sjanse

Vi tror at samarbeid og åpenhet gir rett hjelp til gjengangerkriminelle

Gjengangerteamet

EXTRASTIFTELSEN HELSE OG REHABILITERING – BLÅ KORS TRONDHEIM

PROSJEKTNR. 2010-3-29.

SLUTTRAPPORT "ALLTID EN SJANSE"

TRONDHEIM V/GJENGANGERTEAMET

PROSJEKTLEDER: ARNE KVITHAMMER

arne.kvithammer@trondheim.kommune.no

SLUTTRAPPORT - ALLTID EN SJANSE

Bakgrunn for prosjektet:

I 2004/2005 startet et samarbeidsprosjekt mellom Trondheim kommune og Sentrum politistasjon, da det var kjent at kun et mindretall av kommunens gjengangerkriminelle stod bak storparten av vinningskriminaliteten i kommunen. **Målet var å gi gjengangerne en mulighet til å komme seg ut av et langt liv med kriminalitet og rus, samtidig med å få til en betydelig reduksjon av vinningskriminaliteten.** Et forprosjekt ble laget i 2005, og det ble søkt midler gjennom Sosial og Helsedirektoratet. På høsten 2006 startet Gjengangerprosjektet med midler fra direktoratet, og det ble ansatt en medarbeider (sosialfaglig) i 100% stilling. Det ble litt lite bemanning i starten, og det ble løst ved at en polititjenestemann begynte å jobbe 50 % i prosjektet med midler fra politidistriktet. I den første tiden jobbet vi med mellom 3-10 personer, og vi hadde tett kontakt med disse gjennom oppfølging på arbeid, skole og fritid. Alle deltakere skrev under kontrakter som bl.a. innholdt avtaler om jevnlig ruskontroll samt at de skrev under et samtykke om fritak fra taushetsplikten. Dette gjorde det mulig å gi mer riktig tjenester til den enkelte. En gjengangerkriminell er rusavhengig, driver med vinningskriminalitet, har flere dommer og er godt kjent av kommune, politi og fengselstjenesten. De sliter med rus og psykisk helseproblematikk, og de har et eget ønske om hjelpetiltak med tett oppfølging, ruskontroll og andre kontrolltiltak.

I 2008 startet prosjektet "Verdig Liv" opp, og det ble etter kort tid startet et samarbeid. I tillegg til kommune og polit kom fengsel inn som tredje etat, og det ble bestemt av lederne i de tre etater at prosjektene skulle fusjonere. I 2010 ble samarbeidet forankret gjennom en samarbeidsavtale, og den ble første gang undertegnet på høsten 2010. Sammenslåingen førte til flere ansatte, og i løpet 2011 jobbet tre personer (politi, ruskonsulent og miljøarbeider) i fulltid innenfor prosjektet. **I tillegg opprettet vi et fagnettverk der ansatte i de tre etater fikk muligheten til å øke sin kompetanse innenfor arbeidet med gjengangerkriminelle.** Et tett samarbeid mellom ansatte i disse etatene gav oss en unik mulighet til å gi gjengangerkriminelle riktige og gode tjenester både før, under og etter soning. Nettverket har gjennomført 2 årlige samlinger siden 2010, og det er også laget en egen rapport om Fagnettverket som ble utgitt i 2010.

Fra 01.01.12 ble Gjengangerprosjektet/Verdig Liv avsluttet, og vi ble et varig tiltak innen oppfølgingstjenesten Trondheim kommune under navnet Gjengangerteamet.

Målsetting:

Vi hadde opparbeidet oss ganske mye erfaring gjennom arbeidet i Gjengangerprosjektet, og vi ble enig om å satse mer på fritidsaktiviteter som bl.a. turer og trening. Våre erfaringer tilsa at de største problemene for gjengangerne oppstod i forbindelse med fritid på kveld og

helger, og vi ønsket derfor å sette fokus på aktiviteter på disse tidspunkt. Jevnlige faste aktiviteter med trening og lagspill i løpet av uken er viktige bidrag til økt selvfølelse og mestring, og det gir bedre psykisk og fysisk helse. Målet har hele tiden vært å få gruppen til å se nytten av dette og selv ta tak for å bringe med seg dette videre i livet. I tillegg ønsket vi å bruke naturen som bakteppe for mestringsturer som strakk seg over **mer enn 2-3 dager**. Målet for slike turer var å få den enkelte til å fungere i større grupper der det er viktig med samarbeid og dialog for å løse de mange utfordringer.

Erfaringsmessig har mange gjengangere klart å fungere under kontraktssoning el. i behandling, og de har da deltatt på de aktiviteter det er lagt opp til. Ut fra dette ser vi at rusavhengighet er svært ødeleggende for de som ønsker å leve et liv med aktiviteter og friluftsliv. Vi jobber derfor aktivt med rusproblematikken, og vi jobber mye med aktuelle gjengangere spesielt under soningsforløpet. Dersom de skal være aktuell for deltakelse i vårt team "Gjengangerteamet" må de sørge for soningsprogresjon gjennom kontraktssoning og/eller langtidsbehandling i institusjon. Vi har som overordnet mål og holde våre deltakere rusfri under soning/behandling for så å kunne ta i mot dem med en tilrettelagt hverdag med jobb, skole og forskjellige aktiviteter. For denne gruppen er det viktig med stabilitet og forutsigbarhet i hverdagen, og det er derfor svært viktig at ting er tilrettelagt når de kommer ut etter soning eller fra behandling.

Prosjektgjennomføring:

Ved prosjektets oppstart hadde vi totalt ca. 30 deltakere i Gjengangerteamet, men ca. 10 av disse befant seg enten i behandling eller satt i fengsel. Vi hadde allerede ved starten på prosjektet egne avtaler med våre deltakere som innbefattet ruskontroll og underskriving av samtykkeerklæring. Vi har hele tiden hatt krav om rusfrihet ved deltakelse på aktiviteter i regi av teamet (bruk av midlene fra Extrastiftelsen), og vi har sett dette som en nødvendighet i forhold til ønske om en endring i livsførsel, samt respekten for andre deltakere.

For å gi et tilbud om aktiviteter til flere personer hadde vi tidlig et nært samarbeid med Leira fengsel som er en åpen anstalt/kontraktsavdeling, og vi hadde også samarbeid med andre institusjoner der våre deltakere hadde opphold. Vi planla aktivitetene ut fra ønsker å interesse hos våre deltakere, og for å få dette ut startet vi med distribusjon av ukentlige aktivitetsplaner til våre samarbeidspartnere. I tillegg til å sende ut planer på mail dro vi ut til stedene for å informere og motivere deltakere. Dette er med på å skape gode dialoger og samarbeidsrutiner med deltakere og ansatte. **De aktivitetene vi valgte å igangsette kom etter deltakernes ønsker sett opp mot hva som var realistisk å få gjennomført.**

2011:

Året startet med deltakelse på Idrettsfestivalen i Trondheim (Norges største bedriftsidretts arrangement), og vi stilte med lag både i Volley og Kanonball. Volleyball-laget deltok også i serien, og vi gjennomførte ukentlige treninger. Oppmann var valgt blant deltakerne og stod ansvarlig for at alt rundt laget fungerte m.h.t. rapporteringer, utstyr, logo, påmelding og andre ting. Laget arrangerte også et par cuper i løpet av sesongen, hvor bl.a. lag fra andre institusjoner deltok. Sammen med Leira hadde vi ukentlige treninger med innendørs fotball (Cageball), og noen av våre mest aktive trente også med andre lag.

Styrketrening er en aktivitet vi har drevet med siden oppstart, og en av våre ansatte har hatt hovedansvar for gjennomføringen av dette. Vi har hatt gode avtaler over tid, og mange deltakere har drevet med dette lenge. Dette er en fin arena for bygging av relasjoner både mellom deltakere og mellom ansatt og gruppen. Dette er en treningsform som deltakerne ofte bedriver under soning, og det gjør sitt til at det er lettere å skape en trygg arena for dem. Det vil igjen føre til at det blir enklere å fortsette på egen hånd senere i livet.

Under soning/behandling har deltakerne ofte vært på de mange sportsarrangementer som arrangeres, og vi har forsøkt å gi dem det samme tilbudet ut i det fri. I løpet av 2011 hadde vi faste plasser/sesongkort både for ishockey/fotball (eliteserien), men interessen har ikke vært like stor hele veien. Vi deltok også på større arrangementer som WC hopp, landskamp i håndball og 2 konserter under Olavsfestdagene der opp til 10 deltakere deltok.

Av andre gjennomførte ting i 2011 kan vi nevne: Markaturer, dags/timeturer med alt fra 1-10 deltakere, hundekurs i samarbeid Trondheim Jeger og fiskeforening og Juleavslutning hvor deltakerne var ansvarlig for både mat, servering og gjennomføring.

Mestringsturer:

Et av våre hovedmål med prosjektet har vært å bruke naturen som mestringsarena, og vi har hatt et ønske om å ta med våre deltakere i både planlegging og gjennomføring. I løpet av året gjennomførte vi 3 turer med til sammen 7 deltakere (ikke alle var med på hver tur) i området Røros/Femund. **Disse turene ble gjennomført i samarbeid med fa. Norsk Mestring som var ansvarlig for planlegging og gjennomføring.**

Erfaringsmessig vet vi at gruppen gjengangere ofte har tunge tider i høytider, det er en tid hvor mange sliter med dårlige minner og erfaringer. Første tur ble derfor gjennomført på Røros i påska, hvor det var nødvendig å finne aktiviteter for 2 deltakere som slet med ensomhet og mangel på nettverk. Det ble et innhold med leid leilighet i sentrum med selvhushold samt flere aktiviteter som bowling, snowboard, riding og lavvotur. Deltakerne var selv med på planlegging, og det ble laget påsketur med vanlige påsketradisjoner. Evaluering i etterkant gav svar om stor mestringsfølelse samt høy trivselsfaktor.

I løpet av tidlig sommer og høst hadde vi **to turer** sør for Røros (Femundstraktene) hvor til sammen 4 deltakere var med. På den første turen hentet vi ut to deltakere som var underlagt et avrusningsopphold i forbindelse med overføring til behandling. Den tredje deltakeren hadde nettopp avsluttet langtidsbehandling i institusjon, og disse var tidligere ukjent for hverandre. På første del av turen var to av oss ansatte med, i tillegg til innleid miljøarbeider/instruktør som var med hele uken. På denne turen var kanopadling og planlegging av leirplasser en del av utfordringene, og alle deltakerne fikk utfordringer i forhold til å klare seg i naturen. Overnatting foregikk i koier (ev. telt) hvor de også måtte dele plass med andre friluftsjinteresserte folk på tur. Grunnen til vår egen deltakelse i starten var for å skape en trygghetsfølelse hos deltakerne, og vi så dette som nødvendig i forhold til å lykkes med konseptet.

I september fulgte tur nr. 2 med Norsk Mestring, og dette ble en oppfølgingstur for de to som nå var i behandling. Etter avtale med Veksthuset i Molde fikk begge fri til å bli med på turen, og vi hentet dem selv og kjørte dem til Røros. Også på denne turen var vi med, men vi dro tilbake etter å ha vært der en dag. Det kom inn en ny deltaker til denne turen fordi tredje mann fra vårturen var opptatt med besøk hos familie utenbys. På denne turen bodde deltakerne i en enkel hytta ved et vatn langt ute på fjellvidda, og de fikk prøve seg på jakt og fiske i området.

2012:

Fra 01.01.12 ble Gjengangerprosjektet avsluttet ved Stavne AK KF og overført til Oppfølgingstjenesten i Trondheim kommune. Fra da av ble det varig tiltak og et byomfattende tilbud under navnet Gjengangerteamet. **Teamet ble som tidligere nevnt forankret i ledelsen for de tre etater med kommunen som administrator.**

Vi fortsatte de samme aktivitetene som året før, og vi startet med deltakelse på Idrettsfestivalen i slutten av januar. Vi deltok denne gang med lag både i volleyball og fotball, og vi klarte å nå kvartfinale i volleyball. Totalt 18 deltakere denne gang inklusive ansatte. Laget har deltatt i seriesystemet og rykket opp etter endt sesong 2011/12. Fotball/Cageball ble videreført i samarbeid med Leira fengsel med ukentlige treninger.

Styrketrening ble videreført som tidligere, og vi fikk til en avtale med et treningssenter slik at vi hadde navnløse kort som kunne brukes av flere. En av våre ansatte fortsatte oppfølgingen av denne treningen. Flere av deltakerne hadde egne treningsturer på ski i løpet av vinteren, og vi opprettholdt kort på ishockey og fotballkamper. Kulturarrangementer/konsert under Olavsfestdagen ble gjennomført også denne sommeren, og dette er noe de aller fleste setter stor pris på.

I forbindelse med arrangement av en nasjonal Gjengangerkonferanse i Trondheim i mai, brukte vi mye tid på planlegging og gjennomføring av denne. Flere av våre deltakere var med både under planlegging og gjennomføring, og en deltaker hadde eget foredrag på dag 2. Flere deltakere hadde oppgaver i forbindelse med ankomst/registrering og andre var med på

innslag under selve konferansen. Denne konferansen var finansiert med hjelp av midler fra Husbanken, men den gjorde sitt til at det ble mindre fokus på andre aktiviteter en måneds tid.

Mestringstur:

Under et møte med en del av våre deltakere i april/mai 2012 kom det fram flere forslag om tur på høsten, og de ble utfordret til å komme med forslag. Omtrent til samme tid ble vi kontaktet av en person som jobbet med opplevelsesturer til **Afrika/Kilimanjaro**, han hadde bakgrunn fra flere jobber innenfor rus/behandlingsinstitusjoner i Trondheim. Han ble invitert til et møte med deltakerne i juni, og vi fikk den nødvendige innføring og informasjon om en 14-dagers tur til Afrika og Kilimanjaro. Alle deltakerne tente umiddelbart på planene om tur, og vi plukket etter hvert ut 9 deltakere som kunne være aktuell for deltakelse. Vi startet umiddelbart planleggingen, og vi satte opp en treningsplan sammen med arrangøren der vi krevde at deltakerne måtte delta på minst 50 % av treningene. Treninger og planlegging ble gjennomført i løpet av sommer/høst, og vi endte til slutt opp med 7 deltakere og 4 reiseledere (to fra teamet og to fra fengsel). Turen ble avviklet i perioden 3-17. november, hvor bestigningen av Kilimanjaro ble gjennomført helt i starten. I forbindelse med denne turen er det laget en lengre Evalueringsrapport.

2013:

Vi opprettholdt de samme aktivitetene også i 2013 sett opp mot volleyball, fotball og kulturelle begivenheter. Det opprinnelige laget i volleyball ble avviklet etter avsluttet sesong, men vi startet med et nytt på høsten. På senhøsten 2012 flyttet vi inn i en egen base med leiligheter for deltakerne. Her satte vi i gang med sosiale aktiviteter sammen med deltakerne, både de som var beboere og de utenfra. Felles pizzakvelder med fotball eller film på stor ny TV ble et populært innslag, og i tillegg arrangerte vi møter og kurs/foredrags virksomhet. Etter at teamet fikk en egen base har vi gjennomført fast fredagskaffe for våre deltakere og samarbeidspartnere, og dette har blitt et populært tiltak.

Etter å ha gjennomført flere møter med aktuelle deltakere på senvinteren/våren, ble det bestemt at vi skulle satse på **Peru** for bl.a. å gå den berømte **Inka Trail** samme høst. Fem av de som hadde vært med til Kilimanjaro var klar for tur sammen noen flere, og vi startet med planlegging av treningsopplegg samt bestilling av tur. På slutten av sommeren kom det beskjed fra ledelsen om at turen måtte avlyses, men vi fikk vel ingen god forklaring på hva som var årsaken. Etter denne nedslående beskjeden dalte motivasjonen i gruppen, og vi fikk store problemer med å få med deltakerne på treningsturer. Vi prøvde å få til alternative turer, men vi fikk beskjed om at mestringsturene skulle skje innenlands. På grunn av kort tid til forberedelse av ny tur søkte vi Dere om å utsette gjennomføringen av prosjektet til ut 2014.

Første helga i juni deltok 5 personer på den årlige 7-topp turen i Trondheim Bymark, og alle gjennomførte den over 30 km. lange turen. Dette er en turmarsj vi vil forsøke å delta på hvert år.

2014:

Året startet som vanlig med de faste aktivitetene, og vi deltok igjen på idrettsfestivalen i januar. Volleyball laget endte på 4. plass i serien, og det var bare en plass bak opprykk. Vi har opprettholdt de faste aktivitetene som tidligere år, da det er ting som interesserer mange og som gir stabilitet. Vi har hatt deltakere som i løpet av året har gjennomført sykkelløpene Birken og Pilgrimsrittet samt en som gjennomførte Trondheim Marathon. I september gjennomførte 4 deltakere kajakk kurs i tillegg til 2 ansatte, og det endte opp med godkjent "Våtlapp". Volleyballserien startet opp igjen på høsten, men vi avsluttet Cageball da interessen/deltakelsen avtok.

Mestringsturer:

I mars gjennomførte vi en skihelg på Savalen i leid hytte, og en ansatt pluss 4 deltakere bodde sammen fra fredag til søndag. Vi kjøpte inn mat og hadde selvhushold hvor alle gav bidrag til matlaging og rydding/vask. Alle gjennomførte en lang skitur(ca. 2 mil) på lørdag, og det var imponerende med tanke på at flere ikke hadde hatt ski på bena på 10-15 år.

Rett før påske hadde vi med 5 deltakere i tillegg til ledsagere opp til Alta i ca. 5 dager. Dette ble en skikkelig utfordrende og til tider strabasiøs tur, der deltakerne fikk fullt ansvar for sine egne hunder og spann. Været var svært vekslende, og deltakerne fikk en masse utfordringer i løpet av oppholdet.

I løpet av sommeren gjennomførte vi to overnattingsturer i den norske fjellheimen, og vi hadde på forhånd kjøpt en lavvo (extramidler) som ble brukt. Første tur var en kombinasjon med fiske og fottur (Blåhø i Trollheimen), og den andre topptur til Storsylen. 5 deltok på turen som var en skikkelig utfordring på rundt 10 timer(tur-retur), og der det siste strekket mot toppen(ca. 700 meter) er nesten rett opp.

Metode:

I vårt arbeid med gjengangerkriminelle har vi erfart at **bygging av relasjoner over tid** har stor betydning for å lykkes med endring. Vi følger våre deltakere tett over tid, og vi begynner ofte dette arbeidet før de skal inn til soning el. behandling. Vi er også med i tiden under behandlingen/soningen, men vi lar ofte institusjonene bestemme hvordan behandlingsløpet skal foregå. Tett på og relasjonsbygging i forbindelse med dette er svært viktig, og det er med på å dempe "landingene" når deltakerne skal etablere seg etter soning/behandling.

Konsekvenspedagogikk er en annet viktig metode vi bruker, og det er noe de fleste har med seg bl.a. fra soning. Vi samarbeider jo tett med fengsel og de forskjellige kontraktsavdelinger, og der er gruppen vant til et kontrollregime hvor uønsket adferd får

konsekvenser. Gjengangerne selv ytrer nesten alltid ønske om fortsatt å ha kontrolltiltak etter løslatelse, og dette har på en måte vært retningsgivende for det systemet vi har i dag. Vi gjennomfører ruskontroll, spesielt opp mot aktiviteter, og vi har flere deltakere/beboere som er pålagt en del vilkår, for eksempel prøveløslatelse el. hjemmesoning.

Et av våre hovedmål (metoder) er jo bruk av naturen som mestringsarena hvor vi forsøker å involvere deltakerne i planlegging og gjennomføring. Vi (ansatte) deltar nesten alltid på disse turene, da vi har erfart at det gir deltakerne en ekstra trygghet. I tillegg får vi styrket relasjonsbyggingen ved å flytte det ut i et element som for de fleste er en positiv arena. På slike turer blir det mange samtaler og refleksjoner, og gjennom tilstedeværelse får vi anledning til å bivåne og støtte god mestring/adferd. Overnattingsturer i naturen med forskjellige og mange utfordringer gir våre deltakere muligheter til å føle mestring og bygging av egoet. I tillegg må de lære seg å leve tett på andre personer med ulike vaner og væremåte, og det gir verdifull påfylling av sosiale ferdigheter.

Vi har også erfart at faste planlagte aktiviteter over tid med trygge rammer gir en positiv effekt, og dette har vi forsøkt å gjennomføre i alle år. Dersom våre deltakere opplever trygghet innenfor et aktivitetsområde vil det bli mye enklere å starte med det på egen hånd senere i livet. Vi har også forsøkt å la gruppen komme med forslag til gjennomføring og planlegging av aktivitetene, og vi utfordrer dem stadig i forhold til nytenking.

Vi har som tidligere nevnt bygd opp et nettverk innenfor arbeidet med gjengangerne i Trondheim, og dette fører til en stor grad av stabilitet og forutsigbarhet for gruppen. Vi vet jo også at de aller fleste innenfor rusmiljøet ønsker å ha stabile og langvarige relasjoner med personer i hjelpeapparatet. Gjengangerarbeidet i Trondheim kommune har hatt stabile ansatte siden vi startet opp i 2006, dette gjelder for en stor del både innen fengsel, kommune og politi.

Resultater:

Vi har totalt hatt 20 personer direkte knyttet opp prosjektet i større el. mindre grad. Det har nok vært flere inne, men vi har som tidligere nevnt hatt et utstrakt samarbeid med Leira fengsel. Flere av de som i perioder deltok på aktiviteter under soningen gikk ikke nødvendigvis over på kontrakt med oss etter løslatelse. Flere har lang fartstid sammen med oss også fra før prosjektet startet, og noen har bare noen korte opphold i teamet.

Av de 20 er i dag 8 rusfri og ut i arbeid, og alle har nå vært rusfri i mer enn to år. Vi har fortsatt avtaler med flere av dem, og vi har jevnlig kontakt med alle selv om noen har flyttet til andre kommuner.

6 personer er for tiden rusfri og i arbeid el. skole, men disse har til tider hatt tilbakefall på rus.

5 personer har falt tilbake til rus og kriminalitet og deltar ikke på aktiviteter i regi av teamet. De kan fortsatt ha kontrakter el. avtaler med oss, men de sitter enten i fengsel el. vanker i rusmiljøet. Mange tar kontakt med oss etter at de igjen har havnet i fengsel el. i behandling, og det skjer ofte at de får en ny sjanse.

De 8 som i dag er rusfri og i arbeid har ikke hatt ny kriminalitet siden oppstart, og de 6 andre har mindre saker eller ingen kriminalitet. Bare en av disse 6 har gjort overtredelser som fører til fengsel(kjøring i alkoholpåvirket tilstand).

Resultatvurdering

Vi mener å ha oppnådd gode resultater i prosjektet når man tar hensyn til at vi kanskje jobber med en av de vanskeligste grupperinger innen rus/kriminalitetsfeltet. Vi mener at det er viktig å sette ting litt mer i system når det gjelder aktivitet, trening og bruk av naturen som mestringsarena. Gjengangerne har behov for planlagte, faste og stabile aktiviteter som varer, og de har behov for tett oppfølging for å få dette til "å sette seg i margin".

Vi har oppnådd svært gode resultater med mange som har vært med oss over tid, og de 8 som i dag er rusfri og i arbeid har lang fartstid med rus og kriminalitet. De har selv uttalt at aktiviteter og spesielt større/lengre mestringssturer har vært av avgjørende betydning for valgene de senere har gjort. Afrikatur med bestigning av Kilimanjaro er en opplevelse som har brent seg fast hos alle de som var med, og den turen har gitt dem verdifulle erfaringer de kan bringe med seg i livet.

De 5 som har falt tilbake har alle begrenset sin kriminalitet, selv om de alle må sone dommer igjen. Vi tror at også disse har hatt nytte av å være en del av prosjektet, og vi får bekreftet dette de gangene vi samtaler med dem. Det er viktig at vi får dem til å huske de positive tingene rundt friluftsliv og aktiviteter, da vi tror at det kan hjelpe dem i gang ved neste korsvei. Vi har redusert rusbruken betydelig hos alle som har vært innom prosjektet. Dette er vel delvis på grunn av ruskontrollen, men vi vet jo at friluftsliv/aktivitet er med på å fjerne bl.a. rusbruk/sug. Samtidig vet vi at det ikke finnes en diagnose/sykdomstilstand der fysisk aktivitet/friluftsliv ikke har positiv effekt.

Oppsummering:

Vi vet at gjengangerkriminelle er en svært utfordrende gruppe å jobbe med, og mange sliter med rus og psykisk/fysisk helseproblematikk og har gjort det i mange år. De begår hyppig kriminalitet med påfølgende dommer og opphold i fengsel/institusjon. Som navnet tilsier er de ofte i kontakt med politi, fengsel og kommunale instanser, og de mangler skolegang, jobb og bolig. I tillegg har alle dårlig økonomi, stor gjeld, og de har et sosialt nettverk som stort sett består av kriminelle/rusavhengige personer.

Interessen for deltakelse på aktiviteter svinger stort blant deltakerne, og da kanskje spesielt etter løslatelse fra soning eller avsluttet behandling. Det er mye enklere å delta på fysisk aktivitet i et lukket system som fengsel el. institusjon, og vi har en utfordring med å videreføre dette når gjengangeren skal leve ut i samfunnet. Det er kjent at mange av gjengangerne er gode på aktiviteter så lenge de er rusfri under soning/behandling, men dette ødelegges ofte av nye rusepisoder som ofte kommer rett etter løslatelse/endt behandling. Så lenge vi klarer å holde våre deltakere rus og krimfri er det enklere å få dem inn i et system med faste og stabile aktiviteter.

Mestringsturer har blitt en ny dimensjon, men vi har erfart at ikke alle typer turer er like interessante. Derfor har erfaringen med Kilimanjaroturen gitt oss nyttige erfaringer med tanke på framtidens satsning. Vi tror ikke nødvendigvis at lange reiser til utlandet er løsningen, men kanskje mer utfordringen og spenningen med et slikt konsept. Midlene vi har fått i prosjektet har helt klart sørget for å ha gitt oss en mulighet til å lykkes med så mange. Vi ansatte i teamet har bare vært mellom 3-4 personer, og det har blitt stor belastning i perioder. Vi har vært flink til å trekke inn andre ledsagere når det har vært nødvendig, og vi er så heldig at vi har et stort nettverk å ta av. Midlene har også gitt oss anledning til å anskaffe en del utstyr som gjør at vi kan være selvgående for mange av de aktivitetene vi driver. Ved kjøp av utstyr setter vi krav om bruk, og vi følger opp dette både i for og etterkant. Bistand til brukbart utstyr er også en nødvendighet da alle i denne gruppen har stor gjeld og dårlig økonomi, og de har faktisk ikke penger/økonomi til å kjøpe noe selv.

Konklusjon:

Vi mener prosjektet og midlene vi har fått gjennom Extrastiftelsen har vært med på å gi gode resultater, og vi mener dette har lagt et grunnlag for framtidige satsninger rundt gjengangerproblematikken. Både innenfor kommune, fengsel og politi er det trange budsjetter, og vi har store vansker med å hente ut midler utover lønninger til de som jobber i teamet. Vi har gjentatte ganger søkt NAV i forbindelse med innkjøp av utstyr til våre deltakere, men vi har fått avslag hver gang. Dette vil også være framtiden i kommunene, og vi vil derfor forsøke å søke midler igjen ved en senere anledning.

Vi har klart å få mange av våre deltakere til å se viktigheten av fysisk aktivitet og mange har tatt tak og driver med aktiviteter på egen hånd eller som medlem i lag/klubb. Vi har sett at deltakerne har fått bedre selvfølelse gjennom treningen, og vi tror den er med på å fjerne mye av ensomheten og tankespinnnet som ofte dukker opp i den forbindelse. Vi har sett resultater av at fysiske aktiviteter gir bedre psykisk og fysisk helse.

Videre planer:

Vi fikk fra høsten 2014 styrket teamet med en fengselsbetjent, og vi er i dag 4 ansatte: Sykepleier og miljøarbeider fra kommunen, fengsel og politibetjent. Vi fortsetter med en del av de faste aktivitetene, og vi har allerede planlagt å gjennomføre flere turer. Vi har klart mindre penger til dette i år, men vi er flere og har ved bruk av midler skaffet oss en del nødvendig utstyr. Vi vil fortsette å videreutvikle gjengangerarbeidet, og vi har allerede planer om å søke nye midler til driften. Det koster en del å drive lag samt å delta på de forskjellige aktiviteter, men vi ser at dette vil være nødvendig for å lykkes.

For teamet

Arne Kvithammer.